

NØGLEPRINCIPPER

POLITISK RESUMÉ

STØTTE AF UDVIKLING OG IVÆRKSÆTTELSE AF POLITIKKER FOR INKLUDERENDE UNDERVISNING

I 2020 identificerede Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning (Agenturet) nogle tilbagevendende budskaber fra alt sit primære arbejde siden 2011. Agenturet har sammenfattet disse budskaber i nogle nøgleprincipper for at understøtte iværksættelsen af inkluderende undervisning af høj kvalitet for alle elever og studerende. Nøgleprincipperne fremlagde de nødvendige elementer for et overordnet system for inkluderende undervisning og sigter mod at støtte lande, der ønsker at udvikle deres inkluderende foranstaltninger inden for undervisning yderligere.

Nøgleprincipperne fra 2021 omfattes af et overordnet princip omkring et bredt anerkendt koncept om rettighedsbaseret inkluderende undervisning. De opsatte fem krav til den lovmæssige og politiske kontekst samt otte operative strategier, strukturer og processer for inkluderende undervisningssystemer.

OVERORDNET PRINCIP

Inden for lovgivning og politikker skal der være et klart koncept for retfærdig inkluderende undervisning af høj kvalitet, som alle parter er enige om. Dette skal danne informationsgrundlag for én enkelt lovmæssig og politisk ramme for alle elever og studerende, som er i overensstemmelse med vigtige internationale og europæiske konventioner og meddelelser, som grundlag for en rettighedsbaseret praksis.

Det er afgørende at fastlægge én enkelt ramme for at opfylde alle elevrettigheder, både til uddannelse og inden for uddannelse. Rammen skal skabe inkluderende og retfærdig uddannelseskvalitet og livslang læring for alle og sikre, at økonomiske, sociale, kulturelle og personlige omstændigheder ikke bliver kilder til diskrimination. Parter skal være klar over fordelene ved inkluderende undervisning som grundlag for et mere inkluderende samfund.

ÉN ENKELT LOVMÆSSIG OG POLITISK RAMME

Der er fem nøglekrav for den enkelte lovmæssige og politiske ramme, som er beskrevet i det overordnede princip:

Fleksible mekanismer til finansiering og ressourceallokering, som støtter den løbende udvikling af skolefællesskaber og giver dem mulighed for at øge deres kapacitet til at reagere på mangfoldighed og støtte alle elever og studerende uden en formel diagnose eller kategorisering.

Ligesom lande varierer således også metoder til finansiering og ressourceallokering bredt. I alle tilfælde skal finansiering være gennemsigtig og retfærdig og fokusere på at øge skolernes kapacitet og reducere uddannelsesbarrierer.

En effektiv styrelsesplan, som udstikker tydelige roller og ansvarsområder, muligheder for samarbejde og autonominiveauer på alle systemniveauer.

Parterne skal være tydelige omkring autonominiveauer og beslutningstagning på deres ansvarsområder. Samarbejde på alle systemniveauer er afgørende.

En omfattende kvalitetssikrings- og ansvarlighedsramme for overvågning, gennemgang og evaluering, som støtter foranstaltninger af høj kvalitet for alle elever og studerende, med fokus på retfærdige muligheder for dem i risiko for marginalisering eller eksklusion.

Nøjagtig og pålidelig information om ressourcer, input, strukturer og processer, der påvirker læring, er særligt vigtig for minoritetsgrupper og dem, som er potentielt sårbare over for underpræstation, for at kunne støtte retfærdig praksis.

Et kontinuum af faglig læring for lærere – grundlæggende læreruddannelse, induktion og efteruddannelse for lærere og lærerundervisere – som udvikler kompetenceområder hos alle lærere vedrørende vurdering og identifikation af behov, planlægning af læseplan (universelt design), inkluderende pædagogik, engagement med og i forskning samt brug af evidens.

Lærere på alle stadier skal uddannes til at arbejde med mange forskellige elevbehov. Lærerundervisere skal have viden og erfaring med inkluderende undervisning for at kunne udvikle kompetencer hos andre.

Én enkelt læseplansramme, som er tilstrækkeligt fleksibel til at give relevante muligheder for alle elever og studerende, og et vurderingsskema, der anerkender og validerer færdigheder og bredere præstationer.

En fleksibel læseplansramme muliggør relevante undervisningsmuligheder for alle elever og studerende uden separate læseplaner. Vurdering muliggør justeringer af læseplanen og undervisningsmetoderne, identificerer og overvinder uddannelsesbarrierer og danner informationsgrundlag for støttebeslutninger.

OPERATIVE ELEMENTER TIL INKLUDERENDE UNDERVISNINGSSYSTEMER

Otte operative strategier, strukturer og processer, betragtes som essentielle for inkluderende politikker og praksis:

Strukturer og processer, der skal muliggøre samarbejde og effektiv kommunikation på alle niveauer – mellem ministerier, beslutningstagere på regionalt og lokalt niveau og discipliner, herunder ikke-statslige organisationer og skoler.

Kommunikation, forhandling og involvering af alle parter – lærere, skoleledere, elever og studerende, lokale og regionale uddannelsesplanlæggere osv. – muliggør bæredygtig udvikling via partnerskaber, samarbejde og deltagelse i fælles aktiviteter.

En strategi til at øge deltagelsen i inkluderende førskoleundervisning af høj kvalitet og støtte udsatte familier.

Børn, som deltager i førskoleundervisning og pasning drager fordel, hvad angår overordnet udvikling og akademisk præstation. Den forbedrer deres sociale inklusion og langsigtede livsforandringer.

En strategi for at støtte alle elever og studerende i perioder med overgange mellem uddannelsesfaser – og særligt når de bevæger sig ind i voksenlivet – via erhvervsuddannelse, videregående uddannelse, selvstændig levevis og beskæftigelse.

Overgang mellem uddannelsesniveauer kræver koordination for at sikre, at leveringen af uddannelse fortsætter uden problemer, især for elever og studerende, som er potentielt sårbare over for underpræstation.

Strukturer og processer, der faciliterer samarbejde mellem skoler, forældre og medlemmer af lokalsamfundet for at støtte inkluderende skoleudvikling og forbedre elevernes fremskridt.

Involvering af familien i uddannelsesprocessen er afgørende. Samarbejde med lokalsamfundet hjælper skolerne med at berige læringsoplevelserne og -resultaterne og med bedre at støtte unge mennesker med at udvikle de kompetencer, de har brug for.

Et system for indsamling af data/information, som:

- giver feedback, der danner grundlag for løbende forbedring på tværs af hele systemet (f.eks. overvågning af adgang til formel og uformel uddannelse, deltagelse, læring og akkreditering)
- støtter beslutningstagere på alle niveauer i at identificere "signaler", der indikerer et behov for omgående handling vedrørende skoler, som har brug for yderligere støtte.

KEY PRINCIPLES

Adgang til valide og pålidelige data er afgørende som et evidensgrundlag for udvikling af politikker for inkluderende undervisning på regionalt, nationalt og internationalt niveau.

En strategi til at udvikle specialrådgivning til at støtte alle elever og studerende og øge kapaciteten i almen skoleundervisning, og som udspecificerer tværfagligt arbejde og faglig udvikling for alt personale.

Ekspertisen og ressourcerne fra Specialrådgivningen kan støtte et mere inkluderende system ved at sikre kvalitetsstøtte til elever og studerende, som er potentielt sårbare over for underpræstation.

En strategi til at udvikle og støtte skoleledere, som arbejder sammen med andre om at skabe et inkluderende og retfærdigt skoleetos med stærke relationer, høje forventninger, proaktive og forebyggende fremgangsmåder, fleksibel organisering og et kontinuum af støtte, så man kan skride ind, når elever og studerende er i risiko for at mislykkes og blive ekskluderet.

Effektiv skoleledelse har en positiv indvirkning på elever og studerendes præstation, undervisningskvaliteten og personalets motivation.

En vejledningsramme for udvikling af lærings- og undervisningsmiljøer, hvor elevernes stemmer bliver hørt, og deres rettigheder bliver opfyldt igennem individuelt tilpassede tilgange til læring og støtte.

Når man lytter til elever og studerende og giver dem indflydelse på deres egne liv, bliver lærere og elever medskabere i undervisnings- og læringsprocessen. Elever og studerende, lærere, forældre og fællesskaber arbejder sammen om at støtte fremskridt hen imod fælles mål.

KONKLUSION

Hvis alle disse komponenter er til stede, bør alle niveauer i uddannelsessystemet arbejde sammen for at blive mere retfærdige, effektive og virksomme i forhold til at værdsætte mangfoldighed og forbedre præstationerne for **alle** elever og studerende og systemparter.

Der kan findes mere detaljeret information om disse nøgleprincipper i den fulde rapport: **Nøgleprincipper – Støtte af udvikling og iværksættelse af politikker for inkluderende undervisning.**

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

Du kan læse mere om Agenturets arbejde på: www.european-agency.org
© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2021

Medfinansieret af Den
Europæiske Unions
program Erasmus+

Europa-Kommissionens støtte til produktionen af denne publikation udgør ikke en godkendelse af indholdet, som kun afspejler forfatternes egne synspunkter, og Kommissionen kan ikke holdes ansvarlig for den brug, der måtte blive gjort af de deri indeholdte oplysninger.